

Obsah

Předmluva / 7

(1) Přinesli jsme si to / 9

1.1. Ke kořenům / 11

Proč máme tak velký a výkonný mozek? / 11

Velikost sociální skupiny a objem mozkové kůry / 13

Matematický model / 16

1.2. Stádečko / 18

Co v mozku odpovídá za stádní chování? / 19

Vědecké akcie / 19

1.3. Ten charakter národní / 25

Národní charakter / 25

Národní charakter a rozměry osobnosti / 26

Národní charakter jako stereotyp / 27

(2) Homo / 29

2.1. Homo oeconomicus / 29

Kdo je homo oeconomicus? / 30

Lionel, baron Robbins, a jeho teorie racionální volby / 31

Patnáct malých jednoduchých společností / 32

Spolupráce, tržní směna, anonymita, soukromí, složitost a velikost skupiny / 33

Individuální rozdíly uvnitř skupin / 34

A co malé děti? / 35

Po pěti letech / 36

2.2. Homo sociologicus / 38

Sociální řád jako druh veřejného statku / 40

2.3. Lidé na dvou lodích: homo sociologicus a homo oeconomicus / 41

Srovnatelné soubory / 42

Proč se podobné lidské skupiny v podobné situaci chovaly odlišně? / 43

(3) Levice a pravice, liberálové a konzervativci / 45

3.1. Tajný život levičáků i pravičáků / 45

Velká pětka / 46

Osobnost vyhraněného liberála a konzervativce / 48

Jak se vám líbil ten film? /	49
A co vaše pracovna? A byt? /	50
3.2. Proč jsou konzervativci šťastnější než liberálové? /	51
Dvě příčiny /	52
První ověřující studie /	53
Druhá ověřující studie /	53
Třetí ověřující studie /	54
3.3. Lurijův experiment /	55
Vpřed! Stop! /	59
Levice a pravice /	59
Kognitivní a afektivní neurověda /	60
Metaanalýza /	61
Experiment /	61
3.4. Odborářka pravicová /	62
Psychologické jádro politického konzervatismu /	64
Takzvané pravicové autoritářství /	65
Motivy konzervativců /	66
12 států světa, 22 818 lidí /	67
Elektrická kožní vodivost i mrkací reflex /	67

(4) Volby / 73

4.1. My a oni / 75

Jak se připravujeme o schopnost vlastního rozhodnutí? / 76

Mapování lidského mozku / 77

Jak to dopadlo? / 78

Jen tak to neprošlo / 79

4.2. Jak se zbavujeme rozumu / 80

Ověřování / 80

G. W. Bush / 81

John Kerry / 82

Co se přitom lidem dělo v hlavě? / 82

Experiment z roku 1979 / 83

4.3. O'Reillyho faktor aneb kultura vztyčených prostředníků / 85

4.4. Jak plechovku Coca-coly / 89

4.5. Takový krásný kandidát / 91

Tvář budící pocit osobního ohrožení / 92

Větší pozornost záporným informacím / 94

Ženy a muži / 96

Potvrzeno / 97

4.6. Claparédeův experiment, volební podoba / 98

Nemusíte si toho moc pamatovat / 101

Poučení / 103

(5) Moc / 107

5.1. Proč někteří lidé těm, kdo rozhodují, nedůvěřují? / 107

Lidé důvěřiví a méně důvěřiví / 108

5.2. Místo nahoře, místo dole / 111

Sociální žebříček / 111

Nadřazenost, podřazenost / 112

Stabilní a labilní hierarchie / 112

Poučení z evoluce / 114

5.3. Jako lidé jen vypadají / 115

Čtyři dotazníky / 115

Psychopati / 116

Machiavelisté / 119

A jak dopadl experiment? / 119

Proč jsou takoví? / 120

Sociálně úspěšní a neúspěšní psychopati / 120

Větší počet příčin / 121

Jak hrají psychopati? / 125

5.4. Co uděláte s Aureliány? / 127

Druhý experiment / 128

Primáři a podřízení / 128

Dehumanizace / 129

5.5. Omyl profesionálního cynismu a omyl profesionálního altruismu / 131

Výsledky a motivace / 131

Altruismus / 131

Empatie / 132

5.6. Nebudete-li mít v ruce hůl / 135

Dodržování sociálních norem / 136

Normy, sobectví, investoři / 136

Machiavelismus a hůl v ruce / 137

(6) Jak se to dělá? / 139

6.1. Sliby – chyby / 139

Dané slovo / 139

Co se v lidských hlavách děje, jestliže lidé dodržují slovo, a co s v nich děje, když slib poruší? / 140

Porušení slibu znamená niterný emoční konflikt /	142
6.2. Pane Bože, dej, ať mu chcípne také /	143
6.3. Exploatace /	146
Exploatabilita /	146
Obrana /	148
6.4. Vražďení /	149
Dva druhy agrese /	149
Lidské dějiny jsou dějinami válek /	150
Sedm důvodů k vražedné agresi /	151
Vražda jako představa /	152
Lze lidskou schopnost vraždit chápat jako adaptaci? /	152
6.5. Přesvědčování /	153
Expert důvěryhodný /	153
Evolučně podmíněné zkreslování poznávacích funkcí /	154
Zkreslování /	155
Zkreslené poznávání zvyšuje přesvědčivost některých poselství /	157
6.6. Pokrytectví /	162
Pokrytectví a moc /	163
Pět experimentů /	163
6.7. Lhaní /	165
Taktické podvádění /	166
Lhaní má i prosociální funkci /	167
Lhaní jako kognitivní proces /	167
Je to lhář? /	168
Jak se lže sdělováním pravdy /	169
6.8. Nenávist /	171
Mapa nenávisti /	171
Lidé, pro něž je nenávist podnikáním /	172
Osvícenský blud a dva emoční systémy /	173
6.9. Drahá přítelkyně má, můj drahý příteli /	175
Kdo je přítel? /	175
Přátelství jako aliance /	176
Pohled zevnitř, pohled zvenčí /	177
6.10. Boj je otcem všeho i králem všeho... /	178
Altruismus /	178
Teorie dvojí dědičnosti /	179
Složité společnosti /	180
Války /	181
Předpověď /	181

(7) Chyby? / 185

7.1. Nenech cloumat svým majestátem! / 185

Dispoziční a dohlížecí systém / 185

Úzkost jako přepínač / 186

Svobodná řeč a pomlouvání / 187

7.2. Podobá se politické poznávání jízdě na kole? / 189

Procedurální paměť / 189

Politické postoje / 191

Politická sofistika / 192

Neuronální podklady politického chování / 193

7.3. Proroctví z planety Clarion / 200

Racionalizace / 201

Předpověď Festingerovy skupiny / 202

Tajná mise / 202

Pět podmínek a groupthink / 203

Ověřování / 204

Kritika / 204

Co se v průběhu kognitivní disonance děje v hlavě? / 204

(8) Důvody najdeme / 207

8.1. První setkání / 207

Je to »agent«? / 207

Co má na mysli? Co se v něm děje? Co bude dělat dál? / 209

Chameleonův efekt / 212

Záměrné sociální signály / 212

Hra na kontrolu / 213

Síť je rozsáhlejší / 214

8.2. Uhnul jsem, byla to troufalost / 215

Čtyři důvody / 216

Bez ohledu na to, jak se k systému dospělo / 216

Uchování status quo je cíl / 217

Dispoziční a situační faktory / 218

Konejšení / 219

Přizpůsobení novému status quo / 219

Hurikán Katrina jako experiment / 220

8.3. Svět dle doktora Panglose / 223

Dva typy vlastností / 224

Stereotypy / 224

Ospravedlňování systému / 225

Komplementární stereotypy / 226
Rozšíření otázky / 226
Ctnosti utlačovaných a chudých / 227
Mohou si za to sami / 229
Protestantská pracovní etika / 230

(9) Hry / 233

9.1. Diktátor a jeho druzi / 233

Hra Diktátor / 234
Hra Konec smlouvání / 234
Hra Trestání třetí stranou / 237
Hra Důvěra / 238
Hra Veřejný statek / 238

9.2. Konec smlouvání / 241

Co se děje v příjemcově hlavě při hře Konec smlouvání? / 241
Rozhořčení / 242
Je to složitější / 244

9.3. Trestal bych, ale strach mám / 245

Anonymita / 245
Potrestám tě spravedlivě / 246
Kdo trestal? / 247
Jde o reputaci: kdo jsem a jak se zachovám / 248

9.4. Odtud potud / 249

Nařež mu, ale rozumně / 250
Jak máme zacházet s člověkem, jehož reputace není dobrá? / 251
Nejvíce trestají rovnostáři / 253

9.5. Ty jsi mne potrestal? Za sobectví? Pak tedy uvidíš! / 254

Antisociální trestání / 256

9.6. Vyvíjí se / 257

O dvou hlasech / 257
Děti, dospívající a mladí dospělí / 258

9.7. Já ti dám! / 260

Trestání těch, kdo hráli nefér, i těch, kdo hráli fér / 261

9.8. Risknu to! / 263

Riskuji, ač bych neměl, neriskuji, ač bych měl / 263
A co stárnutí? / 265
Uplynulo pět let / 267

9.9. Teď hned! Anebo později? / 269

Bezprostřední a odložená slast / 270

Chladné rozhodování není chladné /	272
9.10. Nic společného s podrazákem /	273
Co se hráčům dělo v průběhu hry v hlavě? /	274
9.11. Mluvit spolu /	275
První experiment /	276
Druhý experiment /	276
Empatie /	277
9.12. Příběh s oxytocinem /	278
Oxytocin a důvěra /	278
Dotýkat se /	280
Závist a škodolibost /	280

(10) Peníze / 283

10.1. Peníze, peníze – devětkrát /	283
První experiment /	283
Druhý experiment /	284
Třetí experiment /	285
Čtvrtý experiment /	285
Pátý experiment /	286
Šestý experiment /	286
Sedmý experiment /	287
Osmý experiment /	287
Poslední experiment /	288
Co z těchto devíti pokusů plyne? /	288
10.2. Šízení /	289
10.3. Poměr druhého ke čtvrtému /	291
A co »vysokofrekvenční kšeftaři«? /	293
10.4. Koupím? Nekoupím? /	294
Virtuální obchod /	295
Toužím po tom /	296
Co se lidem při toužení děje v hlavě? /	298
10.5. I to naše podvědomí /	299
10.6. O tvářích a bytech /	302
Měření /	303
Proč o tom také vyprávím? /	304
10.7. Je to dole /	305
Jak se loví agent /	306
10.8. Překonám tě /	307
Kognitivní heuristika /	308

Experiment / 309
Jaký je vliv struktury osobnosti? / 311
10.9. Nemohu si pomoci / 312
Oniomanie / 313
Dopaminergní systém / 313
Ženy a muži / 314

(11) Bída / 317

11.1. Bída ohlupuje / 317
Socioekonomický status / 317
Nízký socioekonomický status ohlupuje / 319
Příklad z USA / 319
11.2. Bída zabíjí / 322
Proč v bohatých zemích bída zabíjí? / 323
Subjektivní socioekonomický stav / 324
Studie z Anglie a Walesu / 324
11.3. Soucit chudých, soucit bohatých / 329

(12) O štěstí / 331

12.1. O štěstí, kapitola první / 331
Easterlinův paradox / 332
Britská studie / 333
Studie ve 12 státech OECD / 334
Existuje Easterlinův paradox? / 334
12.2. O štěstí, kapitola druhá / 337
12.3. O štěstí, kapitola třetí / 340
Geny a štěstí / 340
Gen kódující transportér serotoninu / 341
Alely dlouhé a krátké / 342
Studenti s krátkými a dlouhými alelami / 343
12.4. O štěstí, kapitola čtvrtá / 345
Může se pocit štěstí šířit v sociální síti? / 345
Síť štěstí / 346
12.5. O štěstí, kapitola pátá / 347
Učení slasti / 348
Co tvoří hédonickou mapu v lidském mozku? / 349
Propojení s jástvem neboli sebe-uvědomováním / 350
12.6. O štěstí, kapitola šestá / 352
Žebřík / 352

Peníze a well-being / 353

Proč má výše příjmu sama o sobě poměrně malý vztah k tomu, zda se lidé cítí dobře
nebo špatně? / 354

GHWBI / 355